

010000, Астана қаласы, «Министрліктер Үйі»
тел.: (7172) 74-24-28, (7172) 74-24-16

010000, город Астана, «Дом министерств»
тел.: (7172) 74-24-28, (7172) 74-24-16

№ _____

**Қазақстан Республикасы
Парламент Мәжілісінің депутаттары,
«Аманат» фракциясы
партиясының мүшелеріне**

*2022 жылғы 30 қарашадағы
№ ДЗ-346 хатына*

Құрметті депутаттар!

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі депутаттық сауалда көтерілген сұрақтар бойынша ақпарат жолдайды.

Қосымша: ___ парақта.

Министрдің міндетін атқарушы

Ш. Каримова

орынд. Б. Садвакасов,
74-24-66.

Издатель ЭЦП - Удостоверяющий центр Государственных органов,
Республика Казахстан, KZ, IIN720101450061, ТАНАТКЫЗЫ

БҰЙРЫҚ

2022 жылғы 15 желтоқсан
Нұр-Сұлтан қаласы

ПРИКАЗ

№ 88-ісс
город Нур-Султан

Іссапар туралы

«Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 38-бабының 1-тармағына, 57-бабына сәйкес
БҰЙЫРАМЫН:

1. «Жайлы мектеп» жобасын жүзеге асыру барысын бақылау мақсатында 2022 жылғы 15 желтоқсанда Ақмола облысына іссапарға барамын.

2. 2022 жылғы 15 желтоқсанда Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің міндеттерін уақытша атқаруды Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту бірінші вице-министрі Ш.Т. Кариноваға жүктеймін.

3. Қаржы департаменті автокөлікпен жүру шығыстарын белгіленген тәртіппен төлесін.

4. Осы бұйрық қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

Негіздеме: Бірінші басшының кеңесшісі Д.Ш. Сәрсенованың қызметтік жазбасы.

Министр

А. Аймағамбетов

А. Аймағамбетов

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі (бұдан әрі – Министрлік) Сіздің депутаттық сұрау салуыңызға келесені хабарлайды.

Студенттердің жұмыс берушілерге қажетті дағдыларды игеруіне бағытталған білім беру бағдарламаларын трансформациялауға қатысты

Жұмыс берушілермен бірлесіп білім беру бағдарламаларын (бұдан әрі – ББ) әзірлеу кадрларды даярлау сапасын арттыру жөніндегі негізгі міндеттердің бірі болып табылады.

Бүгінгі таңда техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының (бұдан әрі – ТжКБ) академиялық дербестігі шеңберінде жұмыс берушілермен бірлесіп кәсіптік стандарттар, Worldskills кәсіптік стандарттары негізінде ББ мазмұнын айқындайды және өңірлік ерекшеліктерді ескереді, сондай-ақ оқыту мерзімдерін айқындайды.

ТжКБ ұйымдары жұмыс берушілермен бірлесіп ББ әзірлеу кезінде кәсіби қызметке талдау жүргізеді (*қызметкердің кәсіби міндеттерін табысты орындауы үшін қажетті еңбек функцияларын, білімдерін, іскерліктерін айқындау*), кәсіби құзыреттерді анықтайды, оқыту нәтижелерін айқындайды және қажет болған жағдайда қосымша пәндерді/кәсіби модульдерді енгізеді.

ТжКБ ұйымдары жанынан ББ-ны өзектендіру үшін Индустриялық кеңестер құрылады, олардың құрамына кәсіпорындардың өкілдері кіреді.

ББ сапасы ББ тізілімін жүргізу арқылы қамтамасыз етіледі. ББ тізіліміне енгізу үшін ББ 2 кезеңдік сараптамадан және келісуден өтеді: бірінші кезең – жұмыс берушілер (*кәсіптік стандарттарға сәйкестікке*), екінші кезең – ББ тізіліміне енгізу үшін Министрлік (*ТжКБ Мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкестігіне*).

Бүгінгі таңда 4 мыңнан астам білім беру бағдарламаларына сараптама жүргізілді.

Өз кезегінде, бұл бәсекелестікті күшейтеді, кадрларды даярлау сапасын жақсартады.

Колледж педагогтарын даярлау сапасын арттыруға және экономиканың нақты секторы кәсіпорындарының қажеттіліктерін ескере отырып өндірістік оқыту шеберлерінің біліктілігін арттыру курстарын қайта қарауға қатысты

Бүгінгі таңда педагогтердің біліктілігін арттыру жүйесі қайта қаралды. Енді курстар профильді ескере отырып, өндірісте 60% теория мен 40% тәжірибені ұсынады. Теориялық біліммен қатар педагогтардың кәсіптік дағдыларды пысықтауды көздейтін кәсіпорындар (ұйымдар) базасында тағылымдамадан өту мүмкіндігі бар.

Бүгінгі таңда педагогтар **1 331** кәсіпорын (ұйым) базасында, оның ішінде «Арселор Миттал» АҚ, «Қазақстан алюминийі» АҚ, «АгромашХолдинг» АҚ, «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ, «Қазатомөнеркәсіп» МАЭК, «Астана электротехникалық зауыты» ЖШС және т. б. ірі кәсіпорындарда тағылымдамадан өтті.

Оқытудың бұл форматы мұғалімдерге жұмыс берушілердің колледж түлектеріне қойылатын талаптарымен танысуға және жұмыс берушілердің сұраныстарына негізделген оқыту бағдарламалары мен әдістемелерін қайта қарауға мүмкіндік береді.

Ағымдағы жылы 5200 педагог жаңа форматта «ТЖКБ жүйесінің педагогы: еңбек функцияларын жетілдіру» тақырыбында ББ бойынша біліктілікті арттыру курстарынан өтті.

Педагогтарды арттыру курстарының негізгі міндеттері академиялық дербестік шеңберінде ББ әзірлеу қабілетін дамыту, еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, кәсіби дағдыларды жетілдіру, педагогтердің ІТ-құзыреттілігін дамыту және т. б. болып табылады.

Жұмысшы кәсібінің беделін арттыру жөніндегі шараларды әзірлей отырып, оқушылар арасында тұрақты негізде ерте кәсіптік бағдарлауды жүргізуге қатысты

Бүгінгі таңда кәсіптік бағдарлау және мансап орталықтары **213** (47%) мемлекеттік колледждер базасында құрылған. Олардың негізгі қызметі-оқушыларды еңбек нарығында сұранысқа ие мамандықтар туралы хабардар ету, оқушылар үшін кәсіби сынамалар жүргізу, оларды WorldSkills жұмысшы мамандықтарының чемпионаттарына қатысуға тарту және т. б.

Сондай-ақ, өткен жылдан бастап алғаш рет колледжге түсетін барлық талапкерлерге білім басқармаларының ақпараттық жүйелері арқылы кәсіби диагностикадан өту мүмкіндігі берілді. Диагностика түлектерге белгілі бір мамандықты таңдау кезінде көмектесуге, профессиограммалармен, яғни ұсынылған мамандықтардың кәсіптік карталарымен танысуға және мамандық туралы толығырақ ақпарат алуға арналған.

Зерттелген халықаралық және қазақстандық тәжірибе негізінде ТЖКБ мектептері мен ұйымдарының қызметкерлеріне кәсіптік бағдар беру бойынша тренингтер бағдарламасы әзірленді. **360** педагогты қамти отырып, «Үздік кәсіби бағдар беруші» шеберлік сыныптары мен тренингтер өткізілді.

Каскадты оқытуды қамтамасыз ету үшін мектептер мен колледждер педагогтарының өз бетінше өтуі үшін кәсіптік бағдарлауды жүргізу бойынша онлайн-курс әзірленді.

Сонымен қатар, «Мамандық таңдаудағы кәсіби бағдар» кәсіби стандартының жобасы әзірленді.

Оқушылар мен студенттердің кәсіптік бағдарлануын қолдау бойынша ТЖКБ ұйымдарының әлеуетін пайдалану үшін колледждерде Мансап орталықтарын ашу және олардың жұмыс істеуі бойынша әдістемелік ұсынымдар және оқушылардың кешенді кәсіптік бағдарлануын жүргізу үшін мектептер, ТЖКБ ұйымдары, ЖОО және кәсіпорындар арасындағы желілік өзара іс-қимыл бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірленді.

ТЖКБ мамандықтары мен біліктіліктерінің сыныптауышымен (бұдан әрі - Жіктеуіш) кәсіптер мен құзыреттер атласында (бұдан әрі – Атлас) көзделген кәсіптер атауын біркелкілікке келтіруге қатысты

Жаңа Жіктеуіште біліктіліктер дайындықтың сәйкестігін және кейбір мамандықтардың бір мамандыққа интеграциялануын ескере отырып біріктіріледі (үлкейтіледі).

Дайындық бірнеше жыл бойы жүргізілмеген мамандықтар алынып тасталды, сондай-ақ еңбек нарығы мен Атлас мониторингінің нәтижелері негізінде жаңа мамандықтар енгізілді.

Мәселен, Жіктеуішке «Бұзбайтын бақылау», «Робототехника және ендірілетін жүйелер», «Қашықтан басқарылатын авиациялық жүйе», «Наноматериалдар негізіндегі бұйымдар технологиясы», «Ғимараттарды жобалау мен пайдаланудың автоматтандырылған жүйелері», «Тас өңдеу өндірісі», «Жылыжай шаруашылығын ұйымдастыру», «Графикалық және мультимедиялық дизайн», «Жылжымайтын мүлікті басқару», «Дестинацияны басқару» және т. б.

Сонымен қатар, Атласта кейбір кәсіптер, сондай-ақ ТЖКБ ұйымдары ББ-ға кәсіби модульдер ретінде енгізетін тар бейіндегі құзыреттер қарастырылған.

Мысалы, «Өндірістік шындықты модельдеуші» және «3-D Модельдеу конструкторы» «3w02110301 Графикалық жұмыстарды орындаушы», «3w02110302 Компьютерлік графика операторы» және «4S02110303 Графикалық анимация техникі біліктіліктері бойынша» 02110300 «Графикалық және мультимедиялық дизайн» мамандығының кәсіби модульдерінің мазмұнында көзделген.

Осыған байланысты, Атласта ұсынылған кейбір кәсіптерді Жіктеуішке қосу мүмкін емес деп санаймыз, өйткені олар тар бағытталған және оларды қысқа мерзімді оқыту шеңберінде жұмыс берушілердің сұранысы бойынша оқытуға болады.

Дуальды оқытуды масштабтауға қатысты

Бүгінгі таңда дуальды оқыту **558** колледжде (536 - 2021 ж.) енгізілді, 75 022 адам қамтылды (68 985 адам - 2021 ж.), оның ішінде мемлекеттік білім беру тапсырысы (бұдан әрі –Мемлекеттік тапсырыс) шеңберінде 67 293 адам (23 %) (60 483 немесе 20,9 % - 2021 ж.).

Дуальды оқытуды дамыту үшін мынадай шаралар қабылданды: академиялық дербестік шеңберінде білім беру бағдарламалары жұмыс берушілермен келісіледі, кәсіпорындарды ынталандыру үшін өндірістен тәлімгерлерге еңбекақы төленеді, дуальды оқыту кезінде практикадан өту мерзімі студенттің еңбек өтіліне есептеледі.

Министрлік жан басына шаққандағы қаржыландыру шеңберінде мемлекеттік тапсырыс құнын арттыру арқылы дуальды оқыту кезінде кәсіпорындардың шығыстарын өтеу (*шығыс материалдары, арнайы киім-кешек, студенттерді сақтандыру*) мәселелерін пысықтауда.

Қазақстан Республикасының Білім беруді дамытудың 2022-2026 жылдарға арналған тұжырымдамаларында «Дуальды оқытумен қамтылған мемлекеттік тапсырыс бойынша оқитын техникалық және кәсіптік білім беру студенттерінің үлесі» көзделген нысаналы көрсеткіш (2022 ж. - 23%, 2023 ж. - 25%, 2024 ж. - 28%,

2025 ж. - 35%, 2026 ж. – 38 %).

Кәсіпорындардың колледждерге қамқорлығын барлық жерде енгізуге қатысты

Қазіргі уақытта **410** колледжге қамқорлықты жүзеге асыру бойынша **498** кәсіпорын арасында меморандумдар мен келісімдерге қол қойылды.

Қамқоршылық кәсіпорындар Қамқоршылық және Индустриялық кеңестердің құрамына кірді, материалдық-техникалық базаны зертханалық жабдықтармен жарақтандыруға қатысады, кәсіптік және өндірістік практиканы және колледж түлектерін одан әрі жұмысқа орналастыруды ұйымдастырады.

Анықтама: Мысалы, Дон тау-кен байыту комбинаты «Қазхром «ТҰК» АҚ филиалы Хромтау жоғары тау-кен техникалық колледжіне (Ақтөбе облысы) қамқорлық жасайды. Колледж ынтымақтастық сәтінен бастап комбинат үшін бес мыңнан астам жұмысшы дайындады. Комбинат студенттерді арнайы киіммен, шығын материалдарымен қамтамасыз етеді, оқу жабдықтарын сатып алады. Студенттер практикадан өту кезінде кәсіпорыннан студенттік жалақы алады. Диплом алдындағы практикадан өту кезеңінде студенттер осы кәсіпорында жұмысқа орналасады.

Астана қаласының жоғары политехникалық колледжінде «КНАУФ Гипс Қатшағай» ЖШС қолдауымен «КНАУФ» ресурстық орталығы құрылды. Білім беру бағдарламасы КНАУФ халықаралық сертификатынан өтті. Осы бағдарламалар бойынша 1340-тан астам маман дайындалды, бүгінде олар табысты жұмысқа орналастырылды. Жыл сайын ресурстық орталық үшін шығыс материалдары мен оқу әдебиеттерін ұсынуда өтеусіз көмек көрсетіледі.

Министрлік кәсіпорындардың колледждерге қамқорлығына тұрақты мониторинг жүргізеді.

Кәсіпорындардың өтінімдері бойынша жұмысшы мамандарды мақсатты даярлауды жан жақты дамытуға қатысты

Министрлік жаңа оқу жылынан бастап жұмысқа орналастыру міндеттемесімен кәсіпорындардың өтінімдері бойынша кадрларды нысаналы даярлауды енгізді.

Кәсіпорындардың өтінімдері бойынша үлгіден кадрлар даярлау колледж, кәсіпорын (ұйым) және студент арасында жасалған шарт негізінде мемлекеттік тапсырыс есебінен мәлімделген мамандықтар бойынша жүзеге асырылады.

Бүгінгі таңда кәсіпорындардың өтінімдері бойынша **10** мың талапкер қабылданды. Келесі оқу жылында тағы **10** мың адамды қабылдау жоспарлануда.

Бұл жұмыс Министрліктің жұмыс бақылауында және жалғастырылатын болады.

Министрлік Сізге ризашылығын білдіреді және республикада білім беруді дамыту мәселелері бойынша одан әрі ынтымақтастыққа дайын.

Министерство просвещения Республики Казахстан (далее – Министерство) на депутатский запрос сообщает следующее.

Касательно трансформации образовательных программ, направленных на приобретение студентами навыков, необходимых работодателям

Разработка образовательных программ (далее – ОП) совместно с работодателями является одним из ключевых задач по повышению качества подготовки кадров.

На сегодня в рамках академической самостоятельности организации технического и профессионального, послесреднего образования (далее – ТиПО) совместно с работодателями определяют содержание ОП на основе профессиональных стандартов, профессиональных стандартов WorldSkills и учитывают региональные особенности, а также определяют сроки обучения.

Организации ТиПО совместно с работодателями при разработке ОП проводят анализ профессиональной деятельности (*определение трудовых функций, знаний, умений работника необходимых для его успешного выполнения профессиональных задач*), выявляют профессиональные компетенции, определяют результаты обучения, и вводят при необходимости дополнительные дисциплины/профессиональные модули.

Для актуализации ОП при организациях ТиПО созданы Индустриальные советы, в состав которых входят представители предприятий.

Качество ОП обеспечивается посредством введения Реестра ОП. Для введения в Реестр ОП проходят 2-х этапную экспертизу и согласование ОП: первый этап – работодатели (*на соответствие профстандартам*), второй этап – Министерство (*на соответствие ГОСО*) для включения их в Реестр ОП.

На сегодня проведена экспертиза более 4 тыс. образовательных программ.

В свою очередь, это усилит конкуренцию, улучшит качество подготовки кадров.

Касательно повышения качества подготовки педагогов колледжей и пересмотра курсов повышения квалификации мастеров производственного обучения с учетом нужд предприятий реального сектора экономики

На сегодня пересмотрена система повышения квалификации педагогов. Теперь курсы предусматривают 60% теории и 40% практики на производстве с учетом профиля. Наряду с теоретическими знаниями педагоги имеют возможность пройти стажировку на базе предприятий (организаций), предусматривающую отработку профессиональных навыков.

На сегодня педагоги прошли стажировку на базе **1 331** предприятий (организаций), в том числе в таких крупных предприятиях страны, как АО «Арселор Миттал», АО «Алюминий Казахстана», АО «АгромашХолдинг», АО «КазТрансГаз Аймак», МАЭК «КазАтомПром», ТОО «Астанинский электротехнический завод» и др.

Данный формат обучения дает возможность педагогам ознакомиться с требованиями работодателей к выпускникам колледжей и пересмотреть программы и методики обучения исходя из запросов работодателей.

В текущем году **5200** педагогов прошли в новом формате курсы повышения квалификации по ОП на тему: «Педагог системы ТиПО: совершенствование трудовых функций».

Основными задачами курсов повышения педагогов являются развитие умения разрабатывать ОП в рамках академической самостоятельности, совершенствование профессиональных навыков с учетом потребностей рынка труда, развитие IT-компетенции педагогов и др.

Касательно проведения на постоянной основе ранней профессиональной ориентации среди школьников, с выработкой мер по повышению престижа рабочей профессии

На сегодняшний день центры профориентации и карьеры созданы на базе **213** (47%) государственных колледжей. Их основной деятельностью является информирование школьников о специальностях, востребованных на рынке труда, проведение для школьников профессиональных проб, привлечение их к участию в чемпионатах рабочих специальностей WorldSkills и др.

Также с прошлого года впервые всем абитуриентам, поступающим в колледжи, была предоставлена возможность пройти профессиональную диагностику через информационные системы управлений образования. Диагностика была предназначена для помощи выпускникам при выборе той или иной специальности, ознакомления с профессиограммами, т.е. картами профессий рекомендуемых специальностей и получить более подробную информацию о профессии.

На основе изученного международного и казахстанского опыта была разработана программа тренингов для сотрудников школ и организаций ТиПО по проведению профессиональной ориентации. Были проведены мастер-классы «Лучший профориентатор» и тренинги с охватом **360** педагогов.

Для обеспечения каскадного обучения был также разработан онлайн-курс по проведению профессиональной ориентации для самостоятельного прохождения педагогами школ и колледжей.

Кроме того, был разработан проект профессионального стандарта «Профессиональная ориентация при выборе специальности».

Для использования потенциала организаций ТиПО по поддержке профессионального ориентирования школьников и студентов были разработаны методические рекомендации по открытию и функционированию Центров карьеры в колледжах и методические рекомендации по сетевому взаимодействию между школами, организациями ТиПО, вузами и предприятиями для проведения комплексной профессиональной ориентации учащихся.

Касательно приведения в единообразие наименования профессий, предусмотренных Атласом профессий и компетенций (далее - Атлас) с Классификатором специальностей и квалификаций ТиПО (далее - Классификатор)

В новом Классификаторе квалификации объединены (укрупнены) с учетом идентичности подготовки и интегрированности некоторых специальностей в одну. Исключены специальности, по которым подготовка не ведется несколько лет, а также введены новые специальности на основе результатов мониторинга рынка труда и Атласа. Так, в Классификатор включены новые специальности и квалификации такие как, «Неразрушающий контроль», «Робототехника и встраиваемые системы», «Дистанционно пилотируемая авиационная система», «Технология изделий на основе наноматериалов», «Автоматизированные системы проектирования и эксплуатации зданий», «Камнеобрабатывающее производство», «Организация тепличного хозяйства», «Графический и мультимедийный дизайн», «Управление недвижимостью», «Управление дестинацией» и др.

Вместе с тем, в Атласе предусмотрены некоторые профессии, а также компетенции узкого профиля, которые организации ТиПО включают в ОП как профессиональные модули. Например, «Моделировщик производственной реальности» и «Конструктор 3-D моделирования» предусмотрены в содержании профессиональных модулей специальности «02110300 Графический и мультимедийный дизайн» по квалификациям «3W02110301 Исполнитель графических работ», «3W02110302 - Оператор компьютерной графики» и «4S02110303 - Техник графической анимации».

В этой связи, включение в Классификатор некоторых профессий, представленных в Атласе, считаем нецелесообразным, так как они являются узконаправленными и по ним можно обучать по запросам работодателей в рамках краткосрочного обучения.

Касательно масштабирования дуального обучения

На сегодня дуальное обучение внедрено в 558 колледжах (536 - в 2021 г.), с охватом 75 022 чел. (68 985 чел.- в 2021 г.), в том числе в рамках государственного образовательного заказа (далее – госзаказ) 67 293 чел. (23 %) (60 483 или 20,9 % - в 2021 году).

Для развития дуального обучения приняты следующие меры: образовательные программы в рамках академической самостоятельности согласовываются с работодателями, для стимулирования предприятий производится оплата труда наставникам с производства, срок прохождения практики при дуальном обучении засчитывается в трудовой стаж студента.

Министерством прорабатываются вопросы возмещения расходов предприятий (*расходные материалы, спецобмундирование, страхование студентов*) при дуальном обучении через повышение стоимости госзаказа в рамках подушевого финансирования.

В Концепции развития образования Республики Казахстан на 2022-2026 годы предусмотрен целевой индикатор «Доля студентов ТиПО, обучающихся по государственному заказу, охваченных дуальным обучением» (2022 г. – 23 %, 2023 г. – 25 %, 2024 г. – 28 %, 2025 г. – 35 %, 2026 г. – 38 %).

Касательно внедрения повсеместно шефства предприятий над колледжами

В настоящее время подписаны Меморандумы, соглашения между **498** предприятиями по осуществлению шефства над **410** колледжами.

Шефствующие предприятия вошли в состав Попечительских и Индустриальных советов, принимают участие в оснащении материально-технической базы лабораторным оборудованием, организуют профессиональную и производственную практику и дальнейшее трудоустройство выпускников колледжей.

Справочно: Например, Донской горно-обогатительный комбинат филиал АО «ТНК «Казхром» шефствует над Хромтауским высшим горно-техническим колледжем (Актюбинская область) Колледж с момента сотрудничества подготовил для комбината более пяти тысяч рабочих. Комбинат обеспечивает студентов спецодеждой, расходными материалами, приобретает учебное оборудование. Студенты получают ученическую зарплату от предприятия во время прохождения практики. В период прохождения преддипломной практики, студенты трудоустраиваются на данном предприятии.

В Высшем политехническом колледже города Астана создан ресурсный центр «КНАУФ» при поддержке ТОО «КНАУФ Гипс Капчагай». Образовательная программа прошла международную сертификацию КНАУФ. По этим программам подготовлено свыше 1340 специалистов, на сегодня они успешно трудоустроены. Ежегодно оказывается безвозмездная помощь в предоставлении расходных материалов и учебной литературы для ресурсного центра.

Министерством ведется постоянный мониторинг шефства предприятий над колледжами.

Касательно всестороннего развития целевой подготовки рабочих специалистов по заявкам предприятий

Министерством с нового учебного года внедрена целевая подготовка кадров по заявкам предприятий с обязательством трудоустройства.

Подготовка кадров с ТиПО по заявкам предприятий осуществляется по заявленным специальностям за счет госзаказа на основании договора, заключенного между колледжем, предприятием (организацией) и студентом.

На сегодняшний день по заявкам предприятий принято **10** тыс. абитуриентов. В следующем учебном году планируется принять еще **10** тыс. человек.

Данная работа находится на рабочем контроле Министерства и будет продолжена.

Министерство выражает Вам признательность и готово к дальнейшему сотрудничеству по вопросам развития образования в республике.